Shir haShirim Week 8: Philosophy Lessons

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Ralbag's approach (continued)

1. Ralbag, Introduction to Commentary on Shir haShirim

מבואר נגלה מצד התורה והנביאים ומצד העיון שההצלחה התכליתיית לאדם היא בשישכיל וידע הש"י כפי מה שאפשר לו. וזה אמנם ישלם לו כשיתבונן בענייני הנמצאות וסדרם וישרם ואופן חכמת ד' בשומו אותם על מה שהם עליו. וזה שאלו המושכלות יישירוהו אל הידיעה בש"י באופן מה. כי הפעולה מורה על הפועל הוראה מה. רצוני שהפעולה השלמה אשר בתכלית תורה על פועל שלם בתכלית השלמות מצד מה שהוא פועל. ומזה הצד לבד נשכיל ונדע הש"י...

וראוי שלא יעלם ממנו שבהגעת זאת ההצלחה העצומה אשר אנחנו מוכנים אליה, יש מהקושי העצום עד שהוא רחוק מאד הגעתה על תכליתה לאיש מהאנשים ואפילו חלק גדול ממנה לא יגיע כי אם לאנשים מעטי המספר מאד. וזה לשתי סבות. לקושי השגת ענייני הנמצאות על השלמות. והשנית לרבוי המונעים אשר לנו מההשתדלות בהשגה הזאת כפי הראוי...

והנה היתה התורה בזאת ההיישרה בתכלית השלמות ליחידים ולהמון. ואלו רצינו לבאר זה מדברי תורה הצטרכנו למאמר ארוך אבל נקצר... ונאמר כי מפני שמה שראוי שנתיישר אליו תחלה הוא שלמות המדות, הישירה התורה אותנו אל זה השלמות בביאור בהרבה מהמצות. ואולם מה שבא לתקון הנפש הושם נעלם לרחקו מההמון...

ואולם זה הספר והוא שיר השירים מיישיר היחידים לבד אל דרך הגעת ההצלחה ולזה לא הושם נגלהו מודל להמון. ובו העיר תחלה לפי מה שנראה לנו מדבריו על הסרת המונעים אשר הם מצד פחיתות המדות... ואחר זה העיר על הסרת המונעים אשר מצד העדר הבחינה בין האמת והשקר. ואחר זה העיר על הדריכה בעיונים לפי הסדור הראוי...

It is explicit and evident from the Torah and Prophets, and from logic, that the ultimate success intended for a person is when he gains insight and knows Hashem as he is able. This will become complete for him when he examines that which exists, its order, and Divine wisdom in making them as they are. These lessons will direct him to knowledge of Gd on some level. For the action teaches about the Actor, on some level. Meaning, the action which is perfect teaches about the most perfect Actor, as the Actor. And through this we may learn and know Hashem...

And it should not be lost upon us that in achieving this great success for which we are prepared there is great difficulty, to the extent that reaching that goal is very remote for people, and even a great portion of it will be achieved only be a very small number of people. This is for two reasons: 1) The difficulty of grasping perfectly that which exists, and 2) the many obstacles we have in trying to grasp this appropriately...

The Torah is perfect for individuals and for the masses in guiding toward this goal. If we wished to explain this [guidance] from the Torah's words, we would need an extensive treatise. But we will abbreviate... And we will say that what we should first guide ourselves towards is perfection of character traits. The Torah guided us toward this perfection explicitly with many of the mitzvot. But that which comes to perfect the spirit is hidden, remote from the masses...

But this book, the Song of Songs, directs only individuals to the path to achieve success. Therefore, its visible layer was not presented for the masses. As it appears to us from its words, it first pointed to removal of the obstacles which come from deficient character... And then it pointed to removal of the obstacles which come from an inability to distinguish between truth and falsehood. And then it pointed to guidance in insights, according to the proper order...

2. The six sections of Shir haShirim, according to Ralbag

1> 1:1-1:7 Introduction to the book, v	ith key	ıdeas

2> 1:8-2:7 Removing the obstacles which involve deficient character

3> 2:8-2:17 Avoiding intellectual error

4> 3:1-4:7 How to achieve the wisdoms which are learned 5> 4:8-8:4 How to understand the universe Hashem created

6> 8:5-end Understanding Divine wisdom

3. Who's Who (Ralbag, Introduction to Shir haShirim, and commentary to Chapter 1)

The beloved female (רעיה)
The hylic intellect
The beloved male (דוד)
The Active Intellect
The Active Intellect

Jerusalem The complete human being
The daughters of Jerusalem The powers of the soul

The daughters of Zion
The powers of the soul that most closely serve the intellect

Dawn The banishing of intellectual darkness

Flowering, bearing fruit Development of intellect Spices and oils Insights – natural or Divine

Praises for the beloved Some point to the hidden layer, some hide the hidden layer

4. Aristotle's "Active Intellect" - http://plato.stanford.edu/entries/aristotle-psychology/active-mind.html

5. Rambam, Moreh haNevuchim 2:4

הש"י הוא אשר המציא השכל הראשון, אשר השכל ההוא מניע הגלגל הראשון על הצד אשר בארנו. והשכל אשר יניע הגלגל השני אמנם עלתו והתחלתו השכל הראשון, וכן עד שיהיה השכל אשר יניע הגלגל הסמוך לנו הוא עלת השכל הפועל והתחלתו, ואצלו תכלה מציאות דורדלים

Gd created the first intellect, which set in motion the first sphere, as we have explained. The intellect which would move the second sphere was caused and begun by the first intellect, and so on, until the intellect which moves the sphere closest to us is the cause of the Active Intellect and its beginning. With this, the entirely separate entities end.

6. Ramban, Commentary to Vayikra 17:11

ועל הדרך היוני שיראוהו חוקריו, מן השכל הפועל התנוצץ זיו וזוהר צח מאד ובהיר וממנו יצא נצוץ נפש הבהמה, והנה היא נפש גמורה בצד מן הפנים, ולכך יש בה דעת לברוח מן הנזק וללכת אחרי הנאות לה, והיכר ברגילים, ואהבה להם כאהבת הכלבים לבעליהן, והיכר מופלא באנשי בית בעליהם...

The Greek approach, as its philosophers see it, is that a radiance and a very pure, shining light sparked from the Active Intellect, and from that emerged the spark of the animal *nefesh*. It is a complete *nefesh* in its way, and so the animal has the comprehension to flee harm and to go to that which suits it, to recognize that to which it is accustomed, to feel love like that of dogs for their masters, to have great understanding of the people in their owners' homes...

7. Rabbeinu Bechayye, Commentary to Bereishit 32:30

על דרך השכל: "ויאבק איש עמו", זה גבריאל, והוא השכל פועל לדעת חכמי המחקר, והוא המעלה העשירית ממעלות המלאכים הנקראים אישים, וע"כ נקרא בכתוב "איש", ויעקב רצה לידע אם אפשר שתהיה נפשו שכלית בעודה משותפת בחומר, במדרגת השכל הפועל הנקי אישים, וע"כ נקרא בכתוב "איש", ויעקב רצה לידע אם אפשר שתהיה נפשו שכלית בעודה משותפת בחומר, במדרגת השכנהו בשחר. הטהור מן החומר, והודיעו כי א"א לו זה עד עלות השחר, כלומר עד שיסתלק ממחשכי הגוף אל האור הצח והטהור שכנהו בשחר. Following an intellectual approach: "And an ish battled him" – This is Gavriel, and he is the Active Intellect, per the philosophers, and he is the tenth level of the malachim who are called Ish. Yaakov wished to know whether he could have an intellectual soul, on the level of the Active Intellect which is free of all material, while still attached to the material world. The ish informed him that this would not be possible until the morning rose, meaning, until he would leave the darkness of the body, for the pure light, identified as "morning".

8. Ralbag, Commentary to Shemuel II 22:11

וירכב על כרוב ויעף - אמר כי הש"י רכב על כרוב והוא השכל הפעל שהוא מלאכו השלוח ממנו להשגיח על אישי האדם כמו שנתבאר בספר מלחמת ה' והנהיג אותו א-ל שישגיח בדוד...

"And He rode a cherub, and flew" – It stated that Gd rode a cherub; this is the Active Intellect, which is His *malach*, sent by Him to oversee humanity. Gd instructed it to oversee David...

9. Rabbi Yehudah HaLevi, Kuzari 1:1 (Hirschfeld tr.)

והשלם ידבק בו מן המין האלקי אור שהוא נקרא השכל הפועל, ידבק בו שכלו הנפעל דבקות התאחדות עד שיראה האיש ההוא כאלו הוא השכל ההוא הפועל אין ביניהם שנוי. וישובו כליו, ר"ל איברי האיש ההוא, לא ישתמשו אלא במעשים היותר שלמים ובעתים היותר נכונים ובטוב שבענינים, וכאלו כל כליו הם כלים לשכל הפועל לא לשכל ההיולי הנפעל שהיה בתחלה משתמש בהם, והיה מטיב פעם וחוטא פעמים וזה מטיב שבענינים, וכאלו כל כליו הם כלים לשכל הפועל לא לשכל ההיולי הנפעל שהיה בשו מטוהרה מן הספיקות, מבינה החכמות על אמתתם, ותשוב תמיד, והמדרגה הזאת היא תכלית ההגעה המלאכותית התחתונה הנפרדת מן הגופות. והיא מדרגת השכל הפועל, והוא מלאך מדרגתו למטה מן המלאך הממונה בגלגל הירח...

In the perfect person a light of divine nature, called Active Intellect, is with him, and its Passive Intellect is so closely connected therewith that both are but one. The person [of such perfection] thus observes that he is The Active Intellect himself, and that there is no difference between them. His organs–I mean the limbs of such a person–only serve for the most perfect purposes, in the most appropriate time, and in the best condition, as if they were the organs of the Active

Intellect, but not of the material and passive Intellect, which used them at an earlier period, sometimes well, but more often improperly. The Active Intellect, however, is always successful. This degree is the last and most longed-for goal for the perfect man whose soul, after having been purified, has grasped the inward truths of all branches of science, has thus become equal to an angel, and has found a place on the nethermost step of seraphic beings. This is the degree of the Active Intellect, viz. that angel whose degree is below the angel who is connected with the sphere of the moon...

10. Professor Menachem Kellner, Introduction to translation of Ralbag on Shir haShirim, page xxi

In his commentary Gersonides reads the text not as a dialogue between two physical lovers nor, as the talmudic rabbis had read it, as a dialogue between G-d and the House of Israel, but as two dialogues. In Gersonides' view the first dialogue is between the human material intellect and the Active Intellect, a kind of conjunction with which is a human being's highest perfection and greatest felicity. The second is between the faculties of the soul and the material intellect. These are not dialogues in the true sense, since in most instances Gersonides construes the participants in this discussion as talking about and not to each other. In any event, the main thrust of the these discussions relates to the overwhelming desire of the material intellect to approach the Active Intellect and its attempts to enlist the (willing) aid of the other faculties of the soul in this quest.

11. Professor Menachem Kellner, Introduction to translation of Ralbag on Shir haShirim, page xxi

The most amazing thing about this commentary, at least so far as this reader is concerned, is the way in which Gersonides' approach, absurd on the face of it as an attempt to explicate the true meaning of the text as intended by its author, becomes more and more convincing as one goes along.

Malbim: Mashal and Melitzah

12. A Love Triangle

The beloved female (רעיה) The soul, in love with Hashem

The beloved male (717) Hashem, who shepherds His creations

King Solomon The desires of the body, inside the royal palace which is the body itself

Guards

The powers of the body, which restrain the soul from growing away from the body

Daughters of Zion

The powers of the body, which restrain the soul from growing away from the body

The powers of the body, which restrain the soul from growing away from the body

13. Five and אלף (Melachim I 5:12)

14. The six songs

1:1-2:7	First separation trom the body via the dream in Givon
2:8-2:17	Second nevuah when he is going to build the Beit haMikdash, but that isn't a full prophecy
3:1-5:1	Third nevuah when he has completed the Beit haMikdash, preparing himself for full prophecy
5:2-5:16	Shlomo has become distant via his wives, and Hashem rebukes him; he wants to repent
6:1-8:7	Shlomo will reunite with Hashem when he dies, which his body seeks to prevent
8:8-end	The soul appeals to Hashem to save the hylic spirit and not leave it in the dying body

15. Malbim, Introduction to the Melitzah

שיר זה נחלק לחמשה שירים, ספר בשירתו כי המלך שלמה, ר"ל היצר וכח המתעורר של גוף שלמה, אהב רעיה אחת בת שמים, היא נשמתו הרוחנית האלקית אשר נסגרה בגויתו, מקום מלכות היצר וממשלתו, וישם "בנות ירושלים" הם כחות החומריות למיניהם שומרים סביבה, להשקיע אותה בחומר ולמשכה אל רצונו להיות לו לפלגש. אבל היא היתה קשורה במוסרות אהבה אל דודה בשמים, הרועה צבאותיו אשר ררא

ויצאה חמשה פעמים מן הגויה שהיא היכל היצר המולך שמה, והתחברה עם דודה אשר בערבות בשמי קדם. בארבעה פעמים הראשונים התפשטה מן הגויה בעוד שלמה חי, ע"י שחל עליה הרוח האלקי במראות אלקים ארבעה פעמים, ושבה בכל פעם אל הגויה כסור המראה, בעת התעוררו בנות ירושלים שהם כחות החומריות משנתם, ובפעם החמישי יצאה ונפרדה מן הגויה עת נאסף שלמה אל עמיו, ודבקה באלקיה בצרור החיים לנצח, ובכל שיר ושיר יספר איך התפשטה מן החומר ונדבקה עם דודה פנים אל פנים:

This poem is divided into five poems. The poem tells of King Solomon, meaning the *yetzer* and the awakening force of Solomon's body, loving a ra'ayah, daughter of Heaven, his spiritual, Divine soul that is sealed in his body, the place of

the reign of the *yetzer* and his authority. And he placed the "daughters of Jerusalem", the material powers in their various kinds, as guards around her, to immerse her in the material and to draw her to his will, to be his concubine. But she was tied with ropes of love to her Beloved in Heaven, who shepherds His multitudes He created.

Five times, she left the body, the palace of the *yetzer* who reigns there, and joined her beloved in the Heavens. On the first four occasions she separated from the body while Solomon lived, via manifestation of the Divine spirit in Divine visions four times. Each time, she returned to the body when the vision left, and the daughters of Jerusalem – the material powers – were roused from their sleep. On the fifth occasion she left and separated from the body when Solomon was gathered to his nation, and she clung to her Gd in the bond of life eternally. Each poem tells how she separated from the material and clung to her beloved, face to face.

Malbim: The First Song

16. Malbim to Shir haShirim, Melitzah 1:1

מספר איך התפשטה הרעיה השמיימית מן הגויה בפעם הראשון ע"י המראה הראשונה אשר נראה ד' אל שלמה בחלום הלילה בגבעון כמו שנז' (מ"א ג דה"ב א). ויספר באיזה אופן היה החזיון הזה, ואיך נתחברה עם הקדש ונח עליה הרוח. ואיך שבה אל הגויה ויקץ שלמה והנה חלות:

This tells how the Heavenly *ra'ayah* separated from the body the first time, via the first vision in which Hashem appeared to Solomon in a dream of the night in Givon, as mentioned in Melachim I 3 and Divrei haYamim II 1. And it tells how this vision happened, and how she joined with the holy and the spirit settled upon her, and how she returned to the body, and Solomon awoke and it was a dream.

17. Malbim to Shir haShirim, Melitzah 1:4

18. Malbim to Shir haShirim, Melitzah 1:6

"שמוני נוטרה את הכרמים" המליצה תדמה הפעולות שיעשה האדם להשיג על ידם איזה תכלית לנטיעת כרם. שבעת יבשילו אשכלותיה ענבים נאמר שהשיג את התחלת התכלית, ועת ידרוך את הענבים וימצא יין ביקבים נאמר שבא לתכלית הנרצה... והם שמוני לנטור כרמים אחרים, ר"ל לשמור תכליתים אחרים בלתי שייכים אל תכליתי ואשרי, כמו להשיג מלכות ועושר ומשרה תאוה וחמדה ודומיהם:

19. Malbim to Shir haShirim, Melitzah 1:8

...שתברחי מחצר המלך ותבואי אלי. ר"ל שתעזבי את היצר והתאות ועניני הגויה ותשתדלי בעיון ומושכלות עד שתשיג את אמתתי, צריכה את לשני דברים, א) שתדעי את מקומי אן ואיך תמצאני. ר"ל שתדעי הדרך איך יושגו האמיתיות ואיך תכנס לפרדס להכיר את מי שאמר והיה העולם. ב) צריכה את עצה בל יעכבוך גדודי המלך שלמה, ר"ל בל ישביתוך היצר וגדודיו מן העיון והשקידה:

הנה על הא' שתמצאי את מקומי ואמתתי, אני אומר לך "צאי לך בעקבי הצאן" ר"ל ידיעת ד' מצד עצמו הוא דבר נמנע ולא תוכלי להכיר ולדעת את רועה העולם מצד מה שהוא רועה ר"ל מצד עצמו, רק מצד הצאן המונהגים על ידו, שע"י הצאן תכיר את הרועה, ר"ל שע"י סימני החכמה והיכולת והרחמים והחסד הניכרים בעקבי הצאן וכחות החיים כפי שהוא מנהיג אותם בחמלתו, תכיר גדולת הרועה חכמתו ויכלתו הבלתי בעל תכלית.

ואם על הב' שלא יעכבוך היצר המולך בגויה וגדודיו ממהלך השלמות, איעצך "ורעי את גדיותיך," תשתדלי שאת תהי הרועה ומנהגת את כחות החיים שבך שהם הגדיים שלך...

20. Malbim to Shir haShirim, Melitzah 2:7

בתוך כך התחילו כחות הגויה להתעורר מתרדמתם ולהשבית את החבור היקר הלז, והנפש האלקית משבעת את בנות ירושלים, שהם כחות הגויה, בל ישבתו את האהבה הנפשיית ודבוקה בצור עוזה, לא לרחק ולא לקרב. כי גם התעוררות האהבה הזאת באמצעות כחות החומריות היא אש זרה ואהבה בלתי נקיה מפניות חיצוניות. רק עד שתחפץ האהבה בעצמה בהתעוררות הרוח להדבק ברוח אלקים. וכ"ש שלא ישביתוה ע"י שיטילו איבה בינה ובין דודה שבשמים ע"י שיפתוה אל חמדת העולם ואהבת זולתו.